

Roestbruine Amerikaanse rivierkreeft *Faxonius rusticus* (synoniem *Orconectes rusticus*)

Laatste update: 13-7-2022

De roestbruine Amerikaanse rivierkreeft heeft een bruingroen lichaam met donkere, roestrode vlekken aan weerszijden van het kopborststuk. De scharen hebben een zwart-oranje punt. Het voorlaatste pootlid heeft een opvallende stekel aan de binnenzijde.

De roestbruine Amerikaanse rivierkreeft maakt deel uit van een complex van enkele zeer gelijkende soorten, die alleen door middel van bestudering van de genitaliën van elkaar kunnen worden onderscheiden. Sterk gelijkende soorten zijn voornamelijk niet in Nederland aangetroffen.

Foto: Peterwchen ([Wikimedia Commons CC BY-SA 4.0](#))

1. Aanwezigheid en effect in Europa

Stand van zaken in 2021

De roestbruine Amerikaanse rivierkreeft heeft zich voor zover bekend nog niet gevestigd in de EU, maar is in 2019 waargenomen in Frankrijk. De soort kan zich in het huidige klimaat vestigen in bijna alle EU-lidstaten, waaronder Nederland. Door klimaatverandering worden de zuidelijke EU-lidstaten naar verwachting minder en de noordelijke lidstaten meer geschikt voor vestiging.

Effect op biodiversiteit en ecosysteem

In delen van Noord-Amerika waar de roestbruine Amerikaanse rivierkreeft is geïntroduceerd, wordt de soort beschouwd als één van de meest schadelijke rivierkreeften. Naar verwachting kan de rivierkreeft in Europa een grote invloed hebben op de biodiversiteit. De roestbruine Amerikaanse rivierkreeft is concurrentiekrachtiger dan verwante rivierkreeftensoorten en zal inheemse rivierkreeften verdringen door concurrentie en als potentiële drager van de kreeftenpest. De roestbruine Amerikaanse rivierkreeft eet macrofyten (planten die in het water en op de oever leven), ongewervelden en eieren van vissen. Het eten en ook vernietigen van macrofyten leidt tot afname van de bedekking en het aantal plantensoorten in oppervlaktewateren. Dit heeft vervolgens effecten op vegetatie bewonende soorten als vissen, amfibieën en macro-invertebraten en vogels die broeden in waterplanten of leven van aquatische voedselbronnen. Naast afname van de biodiversiteit zal door de bovengenoemde effecten het ecosysteem en waarschijnlijk ook de nutriëntencyclus veranderen.

Effect op ecosystemendiensten

In de Verenigde Staten is de graafactiviteit beperkt maar deze kan in Europa groter zijn, zoals ook het geval is bij andere uitheemse rivierkreeften. Door graafactiviteiten worden dijken instabieler en neemt de kans op overstromingen toe. Ook kan dit leiden tot oeverafkalving en tot verslechtering van de waterkwaliteit. Door de negatieve impact op vissoorten kan schade optreden bij de commerciële binnenvisserij en de sportvisserij.

Overige effecten

De rivierkreeft kan onrust veroorzaken bij mensen.

Deze effecten waren aanleiding voor plaatsing van de roestbruine Amerikaanse rivierkreeft op de [Unielijst](#) van [EU-verordening 1143/2014](#).

2. Aanwezigheid en effect in Nederland

Stand van zaken medio 2021

De roestbruine Amerikaanse rivierkreeft is niet waargenomen in Nederland.

Effecten

Zie onder '1. Aanwezigheid en effect in Europa'.

3. Wet- en regelgeving

De roestbruine Amerikaanse rivierkreeft staat sinds augustus 2022 op de Unielijst van invasieve exoten ([EU-verordening 1143/2014](#)). Een soort die op de Unielijst staat mag onder andere niet meer worden verhandeld en gehouden in EU-lidstaten. Verder geldt voor lidstaten de plicht om in de natuur aanwezige populaties op te sporen, te verwijderen, of als dat niet lukt, zodanig te beheersen dat verspreiding en schade zoveel mogelijk wordt voorkomen.

4. Wat te doen?

Aquariumhouders die deze soort al in bezit hadden voordat de Unielijst van kracht werd, mogen de dieren blijven houden totdat ze een natuurlijke dood sterven. Voorwaarden zijn wel dat de dieren niet kunnen ontsnappen en dat men zorgt dat ze zich niet kunnen voortplanten.

Meldingen van de roestbruine Amerikaanse rivierkreeft in de natuur kunnen worden doorgegeven via [waarneming.nl](#).

Alleen in een vroeg stadium van de invasie kan de soort verwijderd worden en meestal alleen in gesloten systemen (bijvoorbeeld een poel). De omvang van de populatie kan beperkt worden door onder andere het uitzetten van vissoorten die rivierkreeften eten en door middel van wegvangen. Meer informatie over deze en andere mogelijke managementmaatregelen staan in dit [rapport](#).

5. Meer informatie

Oorsprongsgebied

De roestbruine Amerikaanse rivierkreeft komt oorspronkelijk uit Noord-Amerika (stroomgebied van de Ohio).

Habitat

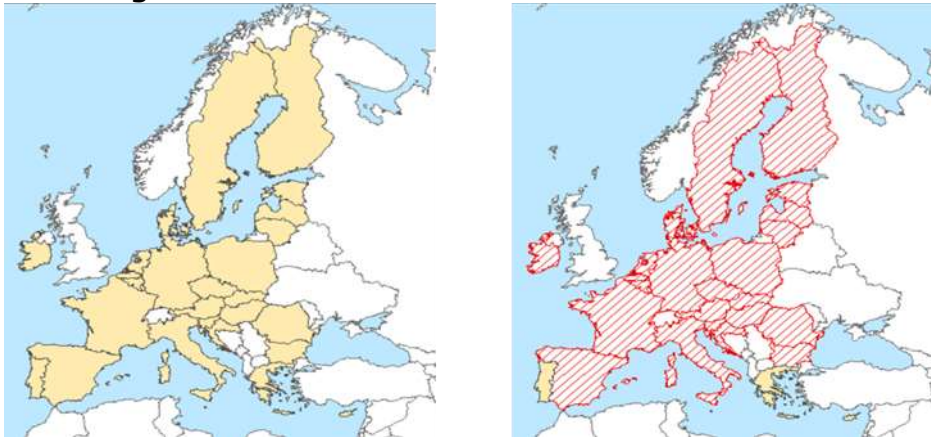
De roestbruine Amerikaanse rivierkreeft kan zich in een verscheidenheid van habitats vestigen: in meren en beken met zowel rotsachtige als zachte substraten en al dan niet begroeid. De rivierkreeft kan stroomopwaarts gelegen delen van snelstromende rivieren koloniseren. De soort verdraagt over het algemeen extreme temperaturen en wordt in het inheemse habitat blootgesteld aan watertemperaturen van 0 °C tot 39 °C.

Gezien de hoge mate van plasticiteit van deze rivierkreeft in Noord-Amerika is het waarschijnlijk dat de soort zich ook in Europa zeer goed kan aanpassen aan een breed scala van milieuomstandigheden.

Introductieroute Europa

In Europa wordt de rivierkreeft sinds 2009 geïmporteerd voor de aquariumhandel. Mogelijke andere introductieroutes zijn het gebruik van de soort als levend aas of voor consumptie (import levende dieren) of voor gebruik in aquacultuur. Door het loslaten van de dieren kan de roestbruine Amerikaanse rivierkreeft worden geïntroduceerd in natuurgebieden in Europa. Omdat vrouwelijke dieren sperma kunnen opslaan, kan één vrouwtje al een nieuwe populatie vormen.

Aanwezigheid in de EU

Links: vestiging in Europa in 2017 (geen vestiging), rechts mogelijke vestiging in de EU (rood gearceerde landen). In oranje zijn de overige EU-lidstaten aangegeven. Bron: [Europese risicobeoordeling](#)

Introductieroute Nederland

Het is mogelijk dat de roestbruine Amerikaanse rivierkreeft in Nederland verkocht wordt voor de aquariumhandel. Tijdens een (korte) online zoektocht naar verkoop van de soort in Nederland zijn geen verkooppunten gevonden (8 maart 2022).

Aanwezigheid in Nederland

Er zijn in Nederland geen waarnemingen van de roestbruine Amerikaanse rivierkreeft bekend.

Kans op introductie, vestiging en verspreiding

Handel in levende rivierkreeften voor gebruik in aquaria en vijvers, voor gebruik als levend aas of bedoeld voor consumptie wordt effectief voorkomen door de plaatsing op de Unielijst. De kans op nieuwe introducties is daarom klein. Doordat de roestbruine Amerikaanse rivierkreeft wel aanwezig is in aquaria is vestiging niet uitgesloten. Eén uitgezet vrouwtje met levensvatbaar (opgeslagen) sperma kan het begin zijn van een nieuwe populatie als zij in een geschikte omgeving wordt geïntroduceerd. Natuurlijke verspreiding kan via water en vermoedelijk ook over land zoals bij andere rivierkreeftensoorten. De verspreidingsnelheid varieert: in bijvoorbeeld Canada verspreidt de soort zich in het Thunder Bay-gebied jaarlijks 0,5 km stroomopwaarts en 3,7 km stroomafwaarts.

6. Risicobeoordeling

[Europese risicobeoordeling](#)

[Nederlandse risicobeoordeling](#)

7. Bronnen

- [Europese risicobeoordeling](#)
- [Mogelijke managementmaatregelen](#)
- Verbrugge L, 2015. Expertpanelbeoordeling van (potentiële) risico's en managementopties van invasieve exoten in Nederland. [Datasupplement-4-Macro-evertebraten \(zoet water\)](#)
- Soes DM & B. Koese, 2010. [Nederlandse risicobeoordeling uitheemse rivierkreeften](#)
- Nederlands Soortenregister. [Roestbruine Amerikaanse rivierkreeft](#). Bezocht op 29-9-2021